

Huize Ruurlo wordt gemeentehuis

40 Het zwaar vervallen kasteel Huize Ruurlo, één van de statigste Kastelen van Oost-Gelderland, was al in 1977 door de gemeente voor gemeentehuis aangekocht, maar omdat er destijds nogal verdeeldheid heerste over deze bestemming (vooral financieel) duurde het tot eind 1980 voor de gemeenteraad van Ruurlo definitief de knoop doorhakte. Dat gebeurde toen de subsidies in de bijna 6 miljoen kostende restauratie en verbouwing konden worden binnen-gchaald. De twee jaar durende restauratie, die medio 1981 moet beginnen, wordt uitgevoerd onder architectuur van Heineman in Velp, die in Oost-Gelderland eerder kasteel Vorden restaureerde en inrichtte tot gemeentehuis.

Huize Ruurlo ligt met bijbehorend koetshuis in een vijf hectare groot park aan de zuidkant van het dorp Ruurlo, dicht bij de Ruurlose beek, die zorgt voor de watertoevoer naar de slotgracht. Het oorspronkelijk middeleeuwse kasteel is in haar geschiedenis diverse malen verbouwd. Thans vertoont het nog overwegend 18e eeuwse vormen. Het oudst herkenbare gedeelte is een zware – uit 1572 daterende vierkante toren naast de rechter-voorhoek. Een veel slankere, praktisch vrijstaande toren op de linker-achterhoek stamt uit 1627.

Ondanks de vele verbouwingen, waaraan verschillende jaartallen in het gebouw herinneren, is de uiterlijke gedaante van het kasteel in de loop der eeuwen niet ingrijpend veranderd. Dat blijkt uit de oudst bekende afbeeldingen, van Pronk uit 1732 en van Jan de Beijer uit 1743.

Het samenstel van gebouwen, waarvan de buitenzijden oprijzen uit de brede slotgracht, beslaat inclusief een kleine binnenplaats ongeveer één vierkant. Buiten dit vierkant uitspringend staat de grote toren, waarvan de romp wordt afgesloten met een fijn afgewerkte zandstenen kroonlijst, met in het fries het eerder genoemde jaartal 1572. De voorgevel heeft een zandstenen middenpartij, die bekroond wordt met een opzetsstuk, waarop de wapens voorkomen van de adellijke families Van Heeckeren en Van Lynden. Van betrekkelijk jonge datum (1880) zijn de trap- en topgevels aan de achterzijde, evenals de bovenste gedeel-

ten van de torentjes tegen de rechtervleugel aan.

Ook het interieur van Huize Ruurlo is de moeite waard. De fijn gesneden deuromlijstingen in de vestibule zijn in 1847 door de toenmalige bewoners gekocht uit de boedelveiling van kasteel De Voorst bij Zutphen. Opvallend zijn verder de rococo-vormen in het stucplafond van de linkerbenedenzaal en de houten betimmering van de kamer rechts (met schouw uit het begin van de 18e eeuw). De aangrenzende toren-kamer toont een fraai stucplafond uit 1706, waarin het wapen is verwerkt van de familie Schimmelpenninck-Appelthorn.

De bewoners-geschiedenis van het kasteel gaat, voorzover achterhaalbaar, terug tot 1312. Het is dan bezit van het geslacht van Roderlo. Na de Van Holt-huizens (begin 1400) doen omstreeks het eind van de 15e eeuw de Van Heeckerens als kasteelheren hun intrede. Op een korte onderbreking na (Schimmelpenninck van der Oye, 1686-1727) heeft deze familie het in bezit gehad tot 1977, toen het onderhoud financieel niet meer was op te brengen en de gemeente Ruurlo eigenaresse werd voor de 'vrienden-prijs' van 7½ ton. Aan die verkoop was wel de voorwaarde verbonden dat het kasteel een openbare functie zou krijgen.

De gemeentelijk aankoop heeft in Ruurlo heel wat voeten in de aarde gehad, met name in de gemeenteraad. Het toenmalig college van b. en w. wilde niets van een gemeentehuis-bestemming weten. De

oplossing van de jarenlange ruimte-nood voor de gemeentelijke diensten moest in de dorpskom zelf gezocht worden en niet in een excentrisch gelegen kasteel, dat de eenvoudige dorpelingen alleen maar drempelvrees zou inboezemen. Maar bovenal stelden de plaatselijke bestuurders dat de Ruurlose gemeenschap (7.500 inwoners) de vele miljoenen, die ondanks de toegezegde subsidies overbleven, niet kon opbrengen. Een krappe raadsmeerderheid vond de voordelen van een gemeentehuis-bestemming groter dan de nadelen en dwong het college op de knieën.

De aankoop was een principe-uitspraak, meer niet..., omdat de financiële consequenties in 1977 nog niet voldoende waren uitgevlooid. Het zou dan ook nog drie jaar duren voor het doel van de kasteel-aankoop (Ruurlo's gemeentehuis) zijn officiële bestemming kon vinden. Nu eind vorig jaar hiervoor in de gemeenteraad de laatste hamerslag viel resten alleen nog de restauratie en inrichting tot gemeentehuis.

Rob Lureman

Bronnen: De kastelen van Graafschap en Liemers (J. Harenberg), De Nederlandse Monumenten van Geschiedenis en Kunst, deel IV: Het Kwartier van Zutphen (dr. E.H. ter Kuile), Geldersche Kastelen (H.M. Werner), diverse artikelen Zutphens Dagblad, Historisch archief dagblad De Gelderlander.